کوتاه از دیپلماسی

نحوه پرداخت حق عضویت ایران در سازمان ملل تغییر کرد

● **ایرنا:** هیئت دولت مصوبه مربوط به پرداخت سهمیه حق عضویت دولت ایران در سازمان ملل و دیگر سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی را اصلاح کرد. به موجب این اصلاحیه که به پیشنهاد معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری در راستای تأمین نظر هیئت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین صورت گرفته، سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با هماهنگی وزارت امور خارجه، اعتبار لازم را برای پرداخت حق عضویت و سهمیه دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی مندرج در ردیف‌های مربوط از محل ظرفیت مقرر در ضوابط اجرائی قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و نیز سایر ظرفیت‌های قانونی برای جابه‌جایی اعتبارات تأمین کند. همچنین دستگاه‌های اجرائی مکلف هستند حق عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی مندرج در ردیف‌های مربوط را از محل اعتبارات مصوب مربوط خود پرداخت کنند. دستگاه‌های اجرائی همچنین مجاز به پرداخت حق عضویت سازمان‌های مندرج در ردیف‌های مربوط از محل اعتبارات مصوب مربوط خود در سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱) هستند. بر اساس مصوبه هیئت دولت، در صورت عدم وصول گزارش دستگاه‌های اجرائی به معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری درباره ضرورت تداوم عضویت ایران در سازمان بین‌المللی مربوطه، خروج از سازمان‌های مندرج برای گذراندن تشریفات قانونی به تصویب خواهد رسید.

معاون سفارت ایران با مقام طالبان دیدار کرد

● معاون سفارت ایران با وزیر اقتصاد دولت موقت خودخوانده طالبان دیدار کرد. به گزارش ایلنا، در این دیدار طرفین بر تقویت روابط بانکی، اقتصادی و ارتقای سطح تبادلات تجاری تأکید کردند.

سفر نماینده ویژه رئیس‌جمهور در امور افغانستان به قطر

● **ایسنا:** نماینده ویژه رئیس‌جمهور در امور افغانستان در سفر به دوحه، پایتخت کشور عربی قطر، با نماینده ویژه قطر در امور افغانستان دیدار و رایزنی کرد. حسن کاظمی‌قمی در توییتر نوشت: «در دوحه با مطلق بن‌ماجد القحطانی، نماینده ویژه قطر در امور افغانستان، دیدار و درخصوص زمینه‌های همکاری پیرامون افغانستان تبادل‌نظر کردیم». بر اساس این گزارش، این دیدار روز سه‌شنبه انجام شده است.

بنت: امیدواریم توافقی حاصل نشود

● **ایلنا:** نخست‌وزیر اسرائیل به بیان اظهاراتی علیه برجام پرداخت. به گزارش ریپابلیک ورلد، نفتالی بنت، نخست‌وزیر اسرائیل، هشدار داد لغو تحریم‌ها علیه ایران منجر به حملات بیشتر علیه اسرائیل و «هم‌پیمانان آمریکایی در منطقه» خواهد شد. وی افزود: «اسرائیل امیدوار است توافقی حاصل نشود؛ زیرا این توافق برای اسرائیل خوب نیست».

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس به نقل از باقری:

تاکنون گفت‌وگوی مستقیمی با آمریکا نشده

● سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی به نقل از رئیس تیم مذاکره‌کننده ایران در مذاکرات احیای برجام گفت: «معاون سیاسی وزارت امور خارجه در ارائه گزارش به اعضای کمیسیون، به عدم مذاکره مستقیم با آمریکا در وین تأکید کرد». به گزارش ایرنا، محمود عباس‌زاده‌مشکینی روز چهارشنبه درباره نشست علی باقری‌کنی، معاون سیاسی وزیر خارجه و رئیس هیئت مذاکره‌کننده ایران در وین، به خبرنگاران گفت: «در جلسه روز گذشته کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، معاون سیاسی وزارت امور خارجه حضور یافت و درخصوص روند مذاکرات در وین گزارش داده و به سؤالات نمایندگان پاسخ دادند». سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی افزود: «ایشان روند مذاکرات را مثبت ارزیابی کردند و به حسن نیت و جدیت جمهوری اسلامی ایران اشاره کرده و تأکید کردند تیم مذاکره‌کننده دولت سیزدهم تاکنون هیچ گفت‌وگوی مستقیمی با آمریکایی‌ها نداشته‌اند». وی اضافه کرد: «بر اساس جمع‌بندی مباحث مطرح‌شده در جلسه کمیسیون، در شرایط موجود نتیجه داشتن و مابازای عینی مذاکره مستقیم با آمریکا روشن نیست». مشکینی ادامه داد: «با وجود مثبت و روبه‌جلو بودن روند مذاکرات، هنوز مسائل مهمی باقی مانده است که باید بر سر آن مذاکره و توافق شود. البته حق جمهوری اسلامی ایران است که تمام تحریم‌ها لغو شود، ولی تا به امروز حریف، لغو بخشی از تحریم‌ها را پذیرفته است». سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس خاطرنشان کرد: «مجموعه قرائن، شواهد و واقعیت‌ها ازجمله برگه‌هایی که جمهوری اسلامی ایران در دست دارد، نشان می‌دهد شرایط برای یک توافق خوب و برد - برد آماده است؛ به شرط اینکه غربی‌ها هم حسن نیت و جدیت داشته باشند».

نماینده روسیه در سازمان ملل متحد درباره مذاکرات احیای برجام:

می‌توانیم انتظار توافق داشته باشیم

نماینده روسیه در سازمان ملل در یک کنفرانس خبری بر حمایت مسکو از احیای برجام تأکید کرد. واسیلی نبنزیا، در یک کنفرانس خبری که به آغاز ریاست دوره‌ای مسکو در شورای امنیت سازمان ملل اختصاص داشت، مطرح کرد که روسیه مایل به احیای برجام و حرکت براساس پیشرفت‌های انجام‌شده در مذاکرات وین است. او تأکید کرد که می‌توان به یک توافق دست یافت. به گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری ترند، نبنزیا در پاسخ به سؤالی درباره تمایل همکاری مسکو با واشنگتن در این راستا، گفت: «ما بسیار زیاد مایل به احیای برجام و اجرای تعهدات تمامی طرفین در این توافق هستیم». روسیه بسیار زیاد مایل به احیای برجام و اجرای تعهدات تمامی طرفین در این توافق است». این دیپلمات روس ادامه داد: «تاجایی‌که می‌دانم، مذاکرات در وین برقرار است و می‌توانیم انتظار داشته باشیم توافقی حاصل شود».

این مقام روس در حالی این صحبت‌ها را مطرح کرده است که هیئت‌های مذاکره‌کننده برای مدتی که طول آن دقیقا مشخص نشده است، جهت مشورت و آنچه «تصمیم سیاسی» خوانده شده است، به پایتخت‌ها بازگشته‌اند. در صحبت‌هایی که مقامات کشورهای حاضر در مذاکرات مطرح کرده‌اند مشخص شده که مذاکرات به نقطه مهمی رسیده است و احتمال این وجود دارد که سفر بعدی هیئت‌های مذاکره‌کننده به وین برای تعیین تکلیف فرایند احیای برجام باشد. پیش‌تر در روز سه‌شنبه، یک مقام ارشد وزارت امور خارجه آمریکا نیز که به شرط عدم انتشار نامش با خبرنگاران صحبت کرده بود، اعلام کرده بود مذاکرات غیرمستقیم میان آمریکا و ایران در حال رسیدن به «مرحله آخر» است و تمامی طرفین باید در این زمینه، تصمیمات سخت سیاسی اتخاذ کنند. این مقام وزارت امور خارجه آمریکا همچنین گفت: «ما در امر کاهش موارد اختلاف به اولویت‌های مهم در تمامی طرفین موفق عمل کرده‌ایم. به‌همین‌دلیل است که الان موقع اتخاذ تصمیمات سیاسی است». به گفته این مقام آمریکایی، واشنگتن پیش از این گفته حاضر است در زمینه لغو تحریم‌های ناسازگار با برجام چه کاری انجام دهد و توپ بیشتر در زمین ایران است: «حالا وقت آن رسیده که ایران ببیند که آیا آماده اتخاذ تصمیم‌های لازم برای بازگشتی دوجانبه به برجام است یا نه». به گفته این مقام وزارت امور خارجه آمریکا، «ما در مرحله آخری قرار داریم. با توجه به سرعت پیشرفت‌های هسته‌ای ایران، تنها چند هفته تا رسیدن به یک توافق فرصت داریم». او افزود، در صورت عدم توافق با ایران، واشنگتن مجبور خواهد بود در مواجهه با برنامه هسته‌ای محدودنشده ایران، فشار «اقتصادی، دیپلماتیک و در دیگر زمینه‌ها» اعمال کند.

جوابیه

واکنش مجری شبکه افق به یک گزارش

جناب آقای مهدی رحمانیان، مدیرمسئول روزنامه شرق، سلام علیکم. پیرو انتشار مطلبی تحت عنوان «سانسور مجدد زنان اصلاحات در صداوسیما» در صفحه نخست و چهارم شماره ۴۲۱۱ آن روزنامه، به استحضار می‌رساند که متأسفانه مطالبی خلاف واقع منتشر شده که مقتضی است وفق ماده ۲۳ قانون مطبوعات، در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۴ یا ۱۴۰۰/۱۱/۱۶ آن روزنامه مطلب ذیل در همان صفحه نخست و ادامه آن در ارجاع به صفحه چهارم به چاپ برسد. بدیهی است در صورت عدم تمکین به قانون، وفق تبصره ۳ ماده ۲۳ اقدام حقوقی صورت خواهد گرفت. ترک گفت‌وگو، نتیجه تصمیم احساسی زنان اصلاحات بود، نه اجبار صداوسیما. در گزارش روزنامه شرق تحت عنوان «سانسور مجدد زنان اصلاحات در صداوسیما» که در صفحه نخست و چهارم شماره ۴۲۱۱ آن روزنامه منتشر شد، آمده: «صداوسیما نه‌تنها فرصت دفاع را از دو مقام مسئول دولت اصلاحات و اعتدال گرفت؛ بلکه در آرشیو تلویزیون هم آنها را سانسور کرد».

لازم به ذکر است هم‌اکنون نه‌تنها فیلم کامل این گفت‌وگو در سایت تلویزیون موجود است؛ بلکه از همان ساعات ابتدایی بعد از اتمام برنامه که سامانه تلویزیون به طور سراسری (نه‌فقط شبکه افق) دچار اخلال شده بود، فیلم کامل این برنامه در کانال آپارات شبکه افق و برنامه جهان‌آرا نیز منتشر شد. ضمن آنکه اساسا اگر تصمیم برنامه جهان‌آرا بر سانسور زنان اصلاحات بود، دعوتی از آنها برای حضور در برنامه صورت نمی‌گرفت؛ اما وقتی خود خانم‌ها مولاوردی و شجاعی تصمیم به ترک گفت‌وگو گرفتند، با چه استدلالی سخن از سانسور زنان اصلاحات در صداوسیما مطرح می‌شود؟ آیا واقعا تصور می‌کنید کسی میهمانان برنامه را مجبور به ترک برنامه کرده بود؟ درحالی‌که آنها می‌توانستند صبر کرده و پس از پایان صحبت کارشناس تلفنی برنامه جهان‌آرا، از بقیه وقت خود استفاده کرده و نکات مدنظر خویش را بیان کنند، خودشان با اختیار و انتخاب خودشان تصمیم گرفتند به جای پاسخ‌گویی، میز گفت‌وگو را ترک کنند.

امیرحسین ثابتی

۱۳ بهمن ۱۴۰۰

یمن برای عربستان بیشتر یک تهدید پرهزینه و برای امارات یک فرصت پرهزینه و برای ایران یک فرصت طلایی کم‌هزینه است

یمن به ما چه ربطی دارد؟

مازیار اکبری

«اگر سیاست‌های ما نتواند جلوی هم‌جوشی مذهب و ملی‌گرایی ایرانی را بگیرد، آن‌گاه ایران به قدرت مهارناپذیر منطقه‌ای تبدیل خواهد شد»

زبیگنیو برژینسکی

(ژئواستراتژیست - مشاور فقید سیاست خارجی کاخ سفید)

الف) ارتباط ایران و یمن پیش از اسلام (ساتراپی یمن)

احتمالا اولین لشکرکشی مهم ایرانیان به یمن در دوران انوشیروان ساسانی انجام شد. وقتی حبشی‌ها فرماندار (ساتراپ) منصوب ایران در یمن را از تخت به زیر کشیدند، بار دیگر خسروپرویز ساسانی یک ژنرال ایرانی به نام «وهرز» را با سه تا چهار هزار نفر لشکریان به یمن فرستاد که نهایتا خود حاکم ایرانی یمن شد. در دوره «باذان بن ساسان» پنجمین حاکم ایرانی یمن، او به همراه بسیاری از ابنا (ایرانیان ساکن یمن) در ماجرای نامه‌نوشتن پیامبر (ص) به خسروپرویز و ارجاع آن به باذان، اسلام آوردند. دیگر حاکم پیشااسلام یمن که نامش برای ما ایرانیان آشناست، «ملکه بلقیس» از خاندان سبا در یمن است که به روایت قرآن کریم با سلیمان نبی (ع) ازدواج کرد.

ب) ارتباط ایران و یمن پس از اسلام (شیعیان زیدی آل بویه)

بوییان، گیلکان ایرانی با مذهب شیعه زیدی و از دودمان دیلمیان بودند. سه فرزند پناه خسرو، ماهیگیری که نسب خود را به بهرام گور ساسانی می‌رساند، پس از فتح طبرستان و گیلان، ری، کرمان و خوزستان، شیراز و اصفهان، همدان و موصل، عزم بغداد کردند و توانستند خلیفه عباسی «المستکفی» را به زیر کشیده و خلیفه مدنظر خود «المطیع» را جایگزین کنند و حدود ۱۱۰ سال خلافت جهان اسلام را زیر نگین خود آورند. آل بویه مرزهای ایران را تقریبا به دوران ساسانی رساندند؛ یعنی از شمال گیلان و مازندران، از جنوب خلیج فارس، از شرق تا سیستان و از غرب تا موصل و بغداد زیر پرچم دودمان بویه بود (۳۱۳ تا ۴۳۵ ه.ش حدودا ۹۳۴ - ۱۰۵۶ میلادی).

بویه به معنای لغوی امید است. بوییان اهل تساهل بودند، فرمانداران و مقامات کشوری و لشکری غیر زیدی، اعم از یهودی، مسیحی و زرتشتی در حاکمیت آنها کم نبودند. رمز موفقیت آنها شاید به تعبیر برژینسکی، ترکیب دینداری و ملی‌گرایی ایرانی با چاشنی رواداری بود که باعث دستاوردهای بزرگی برای ایران شد.

ج) حکومت شیعی امامان زیدی در یمن

حکومت امامان زیدی در یمن در سال ۲۸۴ ه.ق (۸۹۳ میلادی) به دست یحیی بن حسین (در میان زیدیه معروف به امام هادی) برپا شد و تا ۱۹۶۲ میلادی دوام یافت؛ یعنی با حدود ۱۲ قرن پایدارترین حکومت اسلامی در تاریخ. پس از آن نیز با به قدرت رسیدن علی عبدالله صالح فقید در سال ۱۹۷۸ که خود از زیدیه بود، حاکمیت زیدیان در یمن ادامه پیدا کرد؛ یعنی برخلاف تبلیغات رسانه‌ای، زیدیه (با اکثریت حوثی) تقریبا از صدر اسلام تا زمان معاصر به استثنای کودتای ناصریست‌ها (۱۹۶۲-۱۹۷۸) به طور پیوسته بر یمن حکومت کرده‌اند.

د) اهمیت متقابل ایران و یمن در طول تاریخ

یمن و نقاط سوق‌الجیشی آن یعنی جزیره سقطری، سواحل دریای سرخ و دریای مکران (که اخیرا و به اشتباه دریای عرب خوانده می‌شود) و امکان کنترل تردد دریایی به باب‌المندب و کانال سوئز و کنترل شمال و غرب آفریقا، از زمان پیشااسلام برای حکمرانان ایران اهمیت استراتژیک داشته است. در آن زمان ایران برای کنترل مسیر دریایی حمل کالا از چین و آسیای دور به امپراتوری روم با امپراتوری ثروتمند حبشه (اتیوپی کنونی) که در سوی دیگر دریای مکران قرار داشت برای کنترل منطقه یمن (به شمول یمن و عمان کنونی) و شمال شرق آفریقا می‌جنگید. اهمیت ژئوپلیتیک یمن برای ایران تا زمان معاصر ادامه دارد و حتی پس از حفر کانال سوئز، توسعه حمل‌ونقل دریایی مدرن، کشف نفت و رقابت‌های منطقه‌ای، بیشتر نیز شده است. یادآوری می‌شود پهلوی دوم نیز حامی شیعیان یمن شمالی و در فکر کمک به آنها برای تجهیز یک ارتش ۲۰۰هزارنفری بود و ضمنا حداقل یک جت فانتوم ایران توسط یمن جنوبی سرنگون شد. (خاطرات علم). از سوی دیگر آرامگاه بزرگان و اماکن زیارتی شیعیان زیدی یمن (که نقش مهمی در تاریخ ایران داشته‌اند) نیز در منطقه گیلان و مازندران هستند.

هـ) شباهت‌ها و تفاوت‌های شیعیان امامی و زیدی

زید بن علی پسر امام سجاد (زین‌العابدین ع)، چهارمین امام شیعیان است که سال ۷۸ در مدینه به دنیا آمد و در سال ۱۲۲ به شهادت رسید،

شرق: جنگ عربستان با یمن و نزدیکی ایران با شیعیان این کشور، پای کشور ما را به مسئله یمن باز کرده است. شاید بسیاری این پرسش را داشته باشند که یمن چه ربطی به ایران دارد. در مقاله زیر به تاریخچه این ارتباط و مسائل استراتژیکی که اکنون صحنه را می‌سازد، پرداخته شده است.

زید علاوه بر پدر، نزد برادر بزرگ‌ترش امام محمد باقر (ع) و برادرزاده‌اش امام جعفر صادق (ع) تحصیل کرد و مانند آنان منتقد و مخالف حکومت امویان بود. سرانجام در اعتراض به «هشام بن عبدالملک»، خلیفه اموی وقت، در کوفه دست به قیام زد. قیام زید به روایتی به اذن امام صادق (ع) بوده، چنان‌که در تاریخ آمده که برادرزاده‌اش جعفر صادق (ع) از او خواست در قیام با او همراهی کند؛ اما زید از او خواست که بماند و خاندانشان را پس از او، سرپرستی کند.

پس از شهادت امام حسین (ع) برخی از علویان، اندیشه قیام مسلحانه را به‌عنوان یکی از شروط امامت و راهبرد مقابله با ظالمان قلمداد کردند و به مبارزه از طریق کار فرهنگی و نشر معارف شیعه، تبلیغ و پرورش شاگردان قانع نبودند. با شکل‌گیری این تفکر سیاسی در دوره امام سجاد (ع)، سنگ بنای زیدیه نهاده شد. می‌توان گفت زیدیه معتقد به قیام به سیف‌اند (علت اینکه امامان زیدیه خنجر یمنی به کمر می‌بندند همین است). امام مذهبی از دید زیدیه ۱۴ شرط دارد ازجمله قائم به سیف‌بودن، یعنی حاکم و فرمانده کل قوا نیز هست. آنها زید بن علی را امام پنجم پس از امام سجاد (ع) می‌دانند. زیدیه امامت را حق انحصاری بنی‌فاطمه دانسته؛ اما قائل به علم غیب و عصمت برای امامان نیستند. پس از زید، پسرش یحیی نیز در خراسان علیه امویان قیام کرد و کشته شد، آرامگاه او در شهر گنبد کاووس به امامزاده یحیی شهرت دارد.

زیدیه نماز را در پنج نوبت می‌خوانند و از مهر استفاده نمی‌کنند، در اذان‌شان عبارت «اشهد ان علی ولی‌الله» وجود ندارد؛ اما عبارت «حی علی خیرالعمل» را که عمر خلیفه دوم منسوخ کرد، همچنان در اذان حفظ کرده‌اند. مساجد یمن شیعه و سنی ندارد و مسلمانان همه در یک مسجد نماز می‌خوانند و اغلب مردم خود را به جای شیعه یا سنی، زیدی می‌دانند، گویی زیدیه بیشتر یک جمع معنوی یمنی باشد تا یک مذهب.

و) رقابت منطقه‌ای ایران و سعودی بر سر یمن

این اولین جنگ عربستان با یمن نیست و احتمالا آخرین آن هم نخواهد بود. از بدو تأسیس عربستان سعودی در ۱۹۳۲، عربستان در ۹۰ سالی که از تأسیس آن می‌گذرد، قسمت‌هایی از سه استان یمن را در اشغال دارد که در واقع تنها نواحی خوش آب‌وهوای کوهستانی و جنگلی عربستان در کرانه دریای سرخ هستند و متعلق به شیعیان زیدی. ازاین‌رو اغلب یمنی‌ها از حوثی‌های شیعه زیدی گرفته تا ناسیونالیست‌ها، سوسیالیست‌های جنوبی و حتی سلفی‌ها، اشغال خاک خود به دست عربستان (و اخیرا جزیره استراتژیک سقطری به دست امارات) را برنمی‌تابند.

یمن به دلیل سواحل طولانی دریای سرخ و اقیانوس هند همواره موقعیت بهتری برای صدور نفت و ترانزیت کالا نسبت به عربستان داشته و از آب‌وهوای بهتر، موقعیت استراتژیک برتر، پیوستگی تاریخی و غنای فرهنگی بیشتری برخوردار است و مشهور به بهشت عربی بوده؛ بنابراین عربستان در طول سده گذشته به خاطر احساس رقابت، با روش‌های مختلف مانع از توسعه یمن است و سعی در تبدیل آن به سرزمین سوخته و درگیر مناقشات داخلی دارد. ازاین‌رو به‌ویژه توان استخراج، ذخیره یا پالایش نفت آن را برنمی‌تابد. به همه اینها باید ترس امنیتی از اتحاد سیاسی حاکمان شیعه زیدی یمن با ساکنان زیدی مناطق اشغال‌شده که اکنون ساکن عربستان‌اند و نیز شیعیان امامیه ساکن در مناطق نفت‌خیز شمال و شرق عربستان و حدود یک میلیون یمنی که در عربستان عمدتا به کارهای رده‌پایین مشغول‌اند را افزود. حکومت موفق شیعیان در یمن، باعث تشدید وحشت حکام سعودی می‌شود؛ بنابراین عربستان و عمال یمنی آن، از روش‌های گوناگونی برای تخریب یا تضعیف رقیب بالقوه استفاده کرده‌اند، اعم از تهدید و تطمیع سران سیاسی یمن، به قدرت رساندن و کنترل حکام دست‌نشانده، پول‌پاشی و تفرقه‌افکنی بین رؤسای قبایل و احزاب، دامن‌زدن به اختلاف مذهبی، پروپاگاندای رسانه‌ای، خرید و تأسیس شبکه‌های تلویزیونی و مجازی، کمک به جریانات سیاسی و نظامی سلفی، کمک به تجزیه یمن به دو بخش شمالی و جنوبی، رادیکالیزه‌کردن مسلمانان سنی شافعی‌مذهب و تبلیغ سلفیت و اسلام وهابی، تا ترور رهبران و سرکوب خونین شیعیان زیدی.

همچنین عربستان برای کنترل و دور نگه‌داشتن یمن از مسیر توسعه، از نفوذ رسانه‌ای و دیپلماتیک خود بین هم‌پیمانان جهانی نیز استفاده می‌کند. مثلا عبدربه منصور هادی را که یک سرهنگ سابق کمونیست یمن جنوبی است و برکشیده سعودی از یک انتخابات تک‌کاندیدا بوده، قبلا نیز رسما استعفا داده، همچنان به‌عنوان رئیس دولت دست‌نشانده، با عنوان رئیس‌جمهوری قانونی یمن، در ریاض پذیرایی و مورد تأیید جامعه بین‌المللی معرفی می‌کند. در مقابل شیعیان زیدی را که ۱۲ قرن حاکمان تاریخی یمن بوده‌اند، به‌عنوان «شورشیان حوثی مورد حمایت ایران» معرفی می‌کند. یادآور می‌شود حتی برادر منصور هادی نیز در بمباران عربستان کشته شده!

از سوی دیگر ایران به‌جد می‌خواهد جلوی تغییر فرهنگی و تبدیل مردم حنفی و شافعی یمن به سلفی و وهابی را بگیرد؛ بنابراین سعی در حمایت جمعیت شیعیان یمن دارد و تمایل دارد شیعیان زیدی را که ارتباط تاریخی با ایران داشته‌اند، به وضع عادی خود؛ یعنی حاکمیت یمن بازگردند و از طریق این متحدان، احتمالا بتواند کنترل خود را بر نقاط استراتژیک یمن برقرار کند. توسعه اقتصادی و کاهش تنش سیاسی و مذهبی، انتخابات آزاد و بدون اعمال نفوذ در یمن، به احتمال زیاد باعث به قدرت رسیدن متحدان زیدی ایران خواهد شد که بی‌شک مطلوب سعودی نیست.

ز) وضعیت جنگ یمن در حال حاضر

ناگفته پیداست که ایران هزینه اقتصادی به‌مراتب کمتری از عربستان متحمل می‌شود، عربستان در شش سال جنگ مستقیم با یمن، بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار هزینه کرده؛ اما ایران نه در موقعیت اقتصادی برای چنین هزینه‌کردی است و نه با توجه به محاصره همه‌جانبه و شدید یمن، اصولا امکان چندانی بیش از حمایت‌های دیپلماتیک، رسانه‌ای و کمک‌های مستشاری دارد. به نظر می‌رسد یمن برای عربستان بیشتر یک تهدید پرهزینه، برای امارات یک فرصت پرهزینه و برای ایران یک فرصت طلایی کم‌هزینه است.

شاید بتوان ادعا کرد برنده جنگ تا لحظه حاضر امارات و ایران هستند و بازنده عربستان و مردم یمن. امارات جزیره استراتژیک سقطری را هرچند با هزینه و ریسک بالا تصرف کرده؛ اما مشخص نیست در صورت عدم موفقیت به تجزیه یمن، قادر به نگهداری طولانی‌مدت آن باشد. ایران با اندک هزینه‌ای، اتحاد خود با متحدان طبیعی شیعه زیدی و تسلط تاریخی خود را بر نقاط استراتژیک احیا کرده، به نظر می‌رسد زیدی‌ها از لحاظ جمعیت، ثروت و گستره مناطق استراتژیک تحت کنترل، مهم‌تر از سایر متحدان منطقه‌ای ایران هستند. عربستان در مقابل صرف هزینه گزاف مادی، چیزی به غیر از هزینه اخلاقی بابت بمباران مدارس و بازارها، حمله به همسایه مسلمان، ایجاد قحطی و تحمل حملات موشکی گاه‌وبی‌گاه کمیته‌های مردمی و ارتش یمن به خاک خود و شماتت و بدنامی بین‌المللی، دستاورد ویژه‌ای نداشته؛ بلکه دشمنان دائمی در همسایگی خود آفریده، هدف استراتژیکی محقق نکرده و چشم‌اندازی هم در ادامه جنگ برای خود متصور نیست؛ بنابراین فانوس به دست دنبال راهی برای خروج آبرومندانه و فوری از باتلاق خودساخته یمن، برگ برنده‌ای به رقیب منطقه‌ای تاریخی خود داده و چشم کمک به دستان ایران دوخته است.

ادامه از صفحه اول

کی بود، کی بود؟

۶- سالانه بین ۱۵ تا ۳۰ میلیارد نخ سیگار قاچاق که حدود دو، سه هزار کانتینر می‌شود وارد می‌شود: مسبب عدم جلوگیری از این قاچاق مشهود کیست؟

۷- زباله‌های شهرها و روستاها باعث آلودگی خاک، فضا و آب‌های جاری می‌شود. مسبب عدم تدبیر درباره مدیریت زباله‌ها در ۴۰ سال گذشته کیست؟

۸- هوای تهران و شهرهای بزرگ آلوده است و حسب نظر پزشکان از عوامل سرطان‌زایی و بیماری‌های تنفسی است. بانی و مسبب آن آیا معلوم می‌شود.

۹- صادرات نفت ما از ۲،۵ میلیون بشکه در روز، در سال ۹۹ به کمترین مقدار رسید، مسبب و بانی آن کیست؟

۱۰- مقابله‌نکردن با چاه‌های غیرمجاز و نیز صدور پرتعداد مجوز چاه‌های عمیق باعث افت آب‌های چاه‌ها شده و موجب نشست ۳۰۰ دشت کشور شده است. بانی و مسبب آن کیست؟

۱۱- مسبب صدور اجازه برای ساخت مراکز تجاری پرزرق‌وبرق با الگوی آمریکایی که کاسبی سنتی مردم را به خطر می‌اندازد و نشانه تفاوت طبقاتی و مصرف‌زدگی می‌شود و نیز مصالح ساختمانی که باید صرف نوسازی خانه‌های در معرض تخریب و روستاها شود تا سرپناه مردم با یک زلزله بر سر آنان خراب نشود چه کسی است؟

اگر بخواهیم از این دست مسائل را در کشور ذکر کنیم با بسیاری دیگر از این مسائل روبه‌رو می‌شویم که هرگز نه می‌توانیم و نه می‌شود مسببان آن را معرفی کرد و اگر بخواهیم منصفانه قضاوت کنیم باید بگوییم نبود تدبیر حکمرانی باعث این امر شده است. چندی پیش حجت‌الاسلام مصباحی‌مقدم که سال‌هاست در اقتصاد ایران (به حق یا ناحق) مسئولیت‌های مختلف داشته‌اند بحثی با آقای دکتر رنانی داشتند و علت مسائل کشور را نداشتن الگوی توسعه می‌دانستند و می‌گفتند که حال شروع کرده‌ایم. آقای دکتر رنانی گفتند اگر ۳۵ سال نتوانسته‌اید حالا هم نمی‌توانید. در اینجا سؤال حقیر آن است که آیا اکنون الگوی توسعه داریم؟ ما که مدت‌ها بر سر لفظ مشاجره داشته‌ایم که توسعه درست است یا پیشرفت یا رشد چگونه حالا می‌گوییم الگو نداشته‌ایم؟ مگر ۳۵ سال یا ۴۰ سال زمان کمی است که تازه از خواب بیدار شده‌ایم و می‌گوییم الگو نداشته‌ایم؟ اگر شخص یا نهادی نمی‌داند چه کند و صرفا عاشق پست بوده است و در تاریکی در یک اتاق سیاه به‌دنبال گربه سیاه دویده و فقط ادعا داشته و پس از چهار دهه می‌گوید الگو نداشته‌ایم و از طرفی همواره می‌گفتند که ما الگوی اسلامی داریم و از همه الگوهای جهان برتر است، چرا امروز باید همچنان در صف مدعیان علمی و اداره اقتصاد کشور باشد. آیا مسبب وضع کنونی کشور همین افراد نیستند. مگر ۴۰ سال برای مردمی که عمر متوسط آنها در حدود ۷۰ سال است مدت کمی است. این ۴۰ سال حداقل متعلق به سه نسل است و مگر روش اداره کشورها و تجربه عینی همه کشورها نباید سنجیده شود و راه انتخاب شود؟ اگر به ۱۱ مورد فوق که مشتی از خروارها تصمیمات و عدم تصمیمات است خوب بنگریم حداقل دستاوردی که برای ما می‌تواند داشته باشد، اندکی توجه به افراد متخصص و خبره است که عمر خود را برای تحصیل دانش و کار گذرانده‌اند. مسببان کاملا معلوم هستند آیا اراده‌ای برای شناسایی و شناساندن آنها وجود دارد؟

زنگ خطر کرسی‌های خالی

با احترام به این همکاران و تلاش‌شان که آن‌هم به نوعی پاسخ به نیاز مردم است؛ اما از من نخواهید یک متخصص داخلی یک بیمارستان دولتی در تهران، یا یک جراح زبردست بیماران تصادفی یا یک متخصص سرطان‌های خونی کودکان یا یک متخصص زنان که به علت سختی شغلش کم‌خواب و پراسترس شده را همان‌قدر پزشک بپندارم که متصدیان مطب‌های زیبایی جردن و نیاوران را... . بگذریم و برویم سر اصل مطلب... . چه تلنگری از این واضح‌تر، چه حجتی از این متقن‌تر. در روزها و ماه‌هایی که سر به دیوار می‌کوبند تا سهمیه پذیرش پزشکی را بالا ببرند، سر از برف به در نمی‌آورند تا خالی‌ماندن کرسی‌های تخصص را ببینند. تا وقتی دستیار یک رشته تخصصی به‌مثابه یک برده در شلوغ‌ترین بیمارستان‌های این کشور از بخشی به بخش دیگر می‌دود و در پایان برای دستمزد ناچیزش باید در حیاط بیمارستان تحصن کند، چیزی حل نمی‌شود. تا زمانی که حرمت دستیار تخصصی احیا نشود و جایگاه رفیعش در التیام آلام بیماران گوشزد نشود، بیمار به دستیار می‌گوید «دانشجوی بی‌سواد» و نمی‌فهمد که دکتر اصلی‌اش رزیدنتش است، بقیه ادای دکتر را درمی‌آورند... . مخلص کلام اینکه در روزهایی که داغیم از خبرهای سربازان که از سربازی سر باز می‌زنند و دنبال این هستند که پولش را بدهند، آن افزایش ظرفیت و این فرار از تخصص یک ایده به ذهن متبادر می‌کند. سربازی را اختیاری کنیم و تخصص را اجباری. با توجه به روند افزایش ظرفیت پزشکی عمومی، یحتمل تا دو، سه دهه دیگر تعداد مشمولان نظام وظیفه از تعداد پزشکان عمومی کمتر می‌شود؛ بنابراین می‌توان با اجباری‌کردن تخصص جای خالی متخصص را بالاخره پر کرد و هرکس را که متخصص نشد، ممنوع از کار کرد و الی آخر... . بیچاره نمایندگانی که چند سال بعد در کمیسیون فلان باید برای مشمولان غایب تخصص پزشکی قانون خرید تخصص پزشکی تدوین کنند... .